

משק חלב ללא רפתים באנגליה

בגמר עונת הרעיה בחלקות הכרוב ניזונות הפרות בתחמיץ עד לעונת הרעיה החדשה במרעה הזרוע. גם את התחמיץ אין מגישים באיבוסים, כי הפרות רגילות לגשת לפתחי החפירה ואוכזות כרצונן תחמיץ וקש, המצוי בסמוך לחפירה. לוח האספקה השנתית הוא איפוא כדלהלן: 6 חודשים מרעה זרוע, 3 חודשים כרוב-מספוא ו-3 חודשים תחמיץ. אין מייצרים ואין אובסים שחת כלל, אף לא לעגלות.

יחידות משק בנות 600 דונם
כל חווה מחולקת ליחידות של 600 דונם כל אחת. כל יחידה כזו מחולקת ליחידות-משנה בנות 120 דונם כל אחת. 3 יחידות-משנה כאלה (360 ד') זרועות מרעה, יחידה אחת זרועה כרוב מספוא ועוד יחידת-משנה זרועה שעורה שלתר-כה נזרעת תערובת המרעה. את חלקות המרעה הזרוע מקיימים 3 עונות. הרעיה מוסדרת ע"י גדר חשמלית בחלקות של כ-20 דונם. כך, למי של, אם החווה בכללותה משתרעת על שטח של 3600 דונם, מחלקים אותה ל-6 יחידות בנות 600 דונם כל אחת. ניסו בעבר לחלק את החוות ליחידות גדולות יותר, אולם נוכחו שהמרחקים לתור בלת הירק לחפירות התחמיץ, וכן להולכת הפרות לבית-החליבה היו גדולים מדי.

60 פרות לכל יחידה

בכל יחידה משקית כנ"ל (בת 600 ד') מוחזקת מ-50 עד 70 פרות חלב מהגזעים — פריזי, אירשייר וג'ארסי. בית החליבה בנוי בתכלית הפשטות, וברוב המקרים מספיק עובד אחד למי לא את כל עבודות החליבה של 60 פרות. ההספק הוא 30 פרה לשעה, ולפעמים — 40. משך זמן החליבה הרצוי ביותר בתנאי היחידות האלה הוא כשעה וחצי. אין "גומרים" את החליבה בידים.

בית החליבה

זהו בעצם הבנין הקבוע היחיד בשטח היחיד. דה. מידות אותו חלק של המבנה המכוסה גג

החזקת בקרי-חלב ללא רפתים, כנהוג בנייר זילנד, מעוררת ענין מיוחד בגלל החיסכון הניכר בהוצאות הייצור. בהולנד * יודעים אך מעטים על כך שבאוקספורד (אנגליה) מקיים חקלאי אחד חוות אחדות בלי בנייני רפת, אם כי שיטה זו תורגת מהמקובל לגבי החזקת בקרי-חלב בארץ זו.

הוצאות קטנות

כל החוות האלה מתנהלות על ידי ראס פאטרסון מקליידאסדן שליד באסינגסטוק (האנטס). שטח כל החוות הוא 32,000 דונם ומוחזקות בהן 2000 פרות-חלב. בחוות אלה מתנהלות רשימות מדויקות על המשק בכללותו וניתן לאסוף נתונים מעניינים על ממשק החוות האלה.

חוסכים במשקים אלה לא רק את ההשקעות במבנים (וכמובן גם הוצאות החזקתם במצב תקין) אלא שמשתדלים גם לצמצם את ההוצאות בייצור המספוא והגשתו לבהמות עד למינימום. באביב ובקיץ רועות הפרות בשטחי המרעה הזרוע ובחדשי הסתיו הן רועות בחלקות כרוב-המספוא; חלקות הכרוב, המוקצות לרעיה בכל פעם, הן קטנות מאוד ולידן מצוי קש להשבעה.

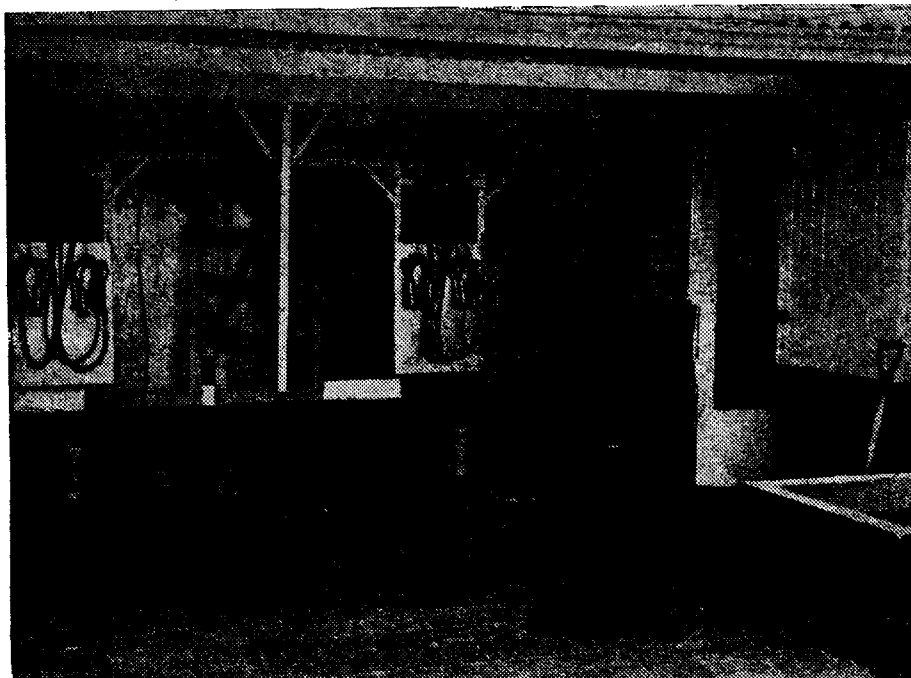
* המאמר נתפרסם בעתון מקצועי בהולנד.

תים מהמנה, אך על הרוב אין צורך בטיפול נוסף.

תוצאות הטיפול הנ"ל משביעות רצון בהחלט; נוכחנו שאפילו משלשלות העגלות בגיל שלאחר שבועיים הראשונים, אין המחלה קשה ולא נגרמים הפסדים כלל. בתשי"ח נולדו בעד-רנו 168 וולדות חיים. מאלה מתו או נשחטו בס"ה 6 בששת החודשים הראשונים לחייהם בגלל סיבות שונות ורק ב-2 מקרים אבדו לנו 2 וולדות מחמת השלשול, אולם שני אלה היו גם חלשים מאוד מלידה, ונראו חולניים לפני שתקפה אותם מחלת השלשול.

אלכסנדר נוימאיר

שביציון

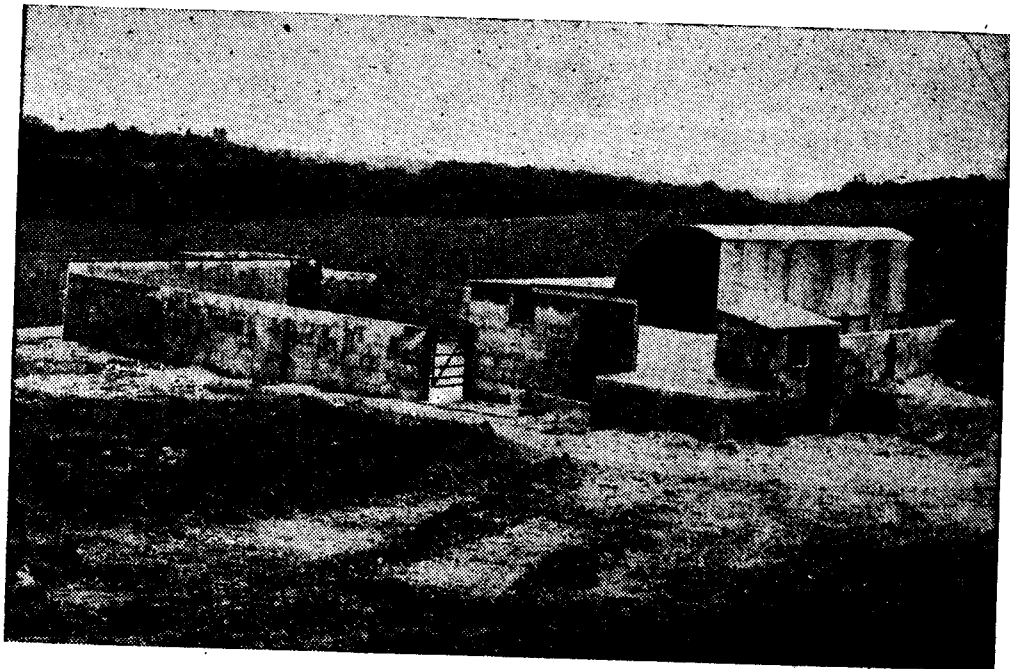
תמונה 1. פנים בית החליבה עם 4 עמדות

רת בית החליבה. הגג עשוי לוחות אסבסט. חצר המתנה אינה מקורה (בלי גג) ושטחה תוכנן לפי 1.25 מ"ר לראש. החצר מוקפה קיר בגובה של 1.20 מטר. הקיר משמש להגנה בפני רוחות; ליד חצר המתנה הוקצה מקום מיוחד, מגודר, לפרות בתאנה ולעגלות. ריצפת בית החליבה עשויה בטון ונוחה לניקוי.

התחמין

את הירק לתחמין קוצרים במקצרה רגילה ומובילים אותו במגוב-מעבירן לחפירה. איסוף הירק נעשה בניצב לאומנים. הטרקטור עולה על החומר המוחמץ לשם הידוק הערימה. למעשה אין זו חפירה אלא ערימה על פני הקרקע, ברוחב של 12 מטר: בצידי האורך היא מוגנה בסוללות עפר או בקירות בנויים עמודי-עץ. הרוחב של 12 מטר הוא הכרחי, למען תוכלנה 60 הפרות להסתדר, קבוצות קבוצות, בצורה נוחה לאכילה.

הן — 7.5×3 מטר, ובו עמדות ל-4 פרות; ריצת פת העמדות מוגבהת כ-20 ס"מ. 2 פרות עומדות אחר ליד השניה על עמדה שרוחבה הוא 1.40 מטר ושתיים האחרות — על עמדות יחידות, מימין ומשמאל לעמדה הרחבה, וכל אחת היא ברוחב של 70 ס"מ; בין העמדה הרחבה ובין העמדות היחידות יש עמדות פנויות לחולב, שריצפותיהן בחלקן נמוכות מריצפות הפרות (לנוחות העובד). שתי העמדות של העובד משני צידי העמדה הרחבה של הפרות, אף הן ברוחב של 70 ס"מ כל אחת. לפי זה יוצא שישנן בס"ה בבית החליבה 6 עמדות — 4 לפרות ו-2 לעובד, והרוחב הכללי של כל העמדות ביחד הוא $4.20 = 70 \times 6$ מטר (ראה תמונה 1). בבית החליבה יש מקום גם לבריכה לקירור החלב (הקיר רור במים), למנוע ולמכונת החליבה. מזון מרוכז מוגש בדרך כלל במנות מצומצמות, ואפשר לעשות זאת באופן אוטומאטי מהמיכל שמעל לתק-

תמונה 2. בית החליבה מבחוץ וחצר ההמתנה

בגדישים ליד ערימות התחמיץ. בעיבוד שטחי המספוא ובהתקנת התחמיץ מעסיקים פועלים מיוחדים. הטיפול בשטחי המרעה מוטל על הרפי תן-החולב.

התנובה

התנובה הממוצעת של העדרים ל-6 השנים האחרונות (1951—1957) נעה סביב 3800 ליטר לפרה ולשנה. ב-4 השנים האחרונות הסתכמו ההוצאות (בכלל זה למזון מרוכז) לפרה ולשנה ב-30 ל"י (60 פלורינים הולנדיים). מר פאטרסון מרוצה מאוד מהתוצאות שהושגו בשיטה זו של ארגון וניהול משק החלב.

ג. י. באומה

תקציר מהולנדית ע"י עמוס דברת

גובה הערימה הוא 1.5—1.8 מטר. אין משתמר שים בחומרי שימור להכנת התחמיץ. על הרוב אף אין מכסים את הערימה, ורק במקרה שמעוניינים לשמור על התחמיץ לתקופה שמעל לשנה, מכסים אותה בשיכבת עפר בעובי של 5 ס"מ. תשומת לב רבה מוקדשת למועד הקציר ולכל הפעולות הכרוכות בהכנת התחמיץ. כחומר הגלם לתחמיץ משמש ירק המרעה, שהותאם בקפדנות לתנאי הקרקע. הפרות אוכלות כ-50 ק"ג תחמיץ ביום.

שטחי המספות ועיבודם

כלי העבודה מאוחסנים במבנים פשוטים עד מאוד. את השעורה קוצרים בקומביין ואת הגרגרים מאסמים בחוות. הקש נאסף במכבש ונערם